

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 465

din 17 mai 2012

Prin nota nr. 297/IJ/214/SIJ/12325/ST/2012 Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor efectuate urmare a sesizării din oficiu a Consiliului Superior al Magistraturii privind apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar.

Analizând nota Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

La data de 1 februarie 2012, Consiliul Superior al Magistraturii s-a sesizat din oficiu cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, în raport de declarațiile domnului ADRIAN NĂSTASE, redată în mai multe publicații mass-media din data de 31.01.2012, referitor la soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în dosarul „Trofeul calității”.

Agencia Agerpres a preluat din intervenția televizată a domnului ADRIAN NĂSTASE la postul de televiziune Realitatea TV susținerile acestuia potrivit cărora doamna judecător a acționat în favoarea și în numele Direcției Naționale Anticorupție, iar decizia de interzicere a unor drepturi reprezintă un obiectiv mai vechi al președintelui : „Decizia a fost luată în favoarea acuzării printr-un om care a fost trimis de la Înalta Curte, prin promovarea ca judecător –

judecătoria . Am avut dreptate atunci când am cerut recuzarea . Acum a confirmat că nu a putut fi atât de independentă” a declarat ADRIAN NĂSTASE.

Întrebat dacă doamna judecător a avut un rol în instrumentarea dosarului „Trofeul calității”, liderul a replicat că aceasta a fost consilierul șefului Direcției Naționale Anticorupție, . „Nu am de unde să știu ce se întâmplă în bucătăria D.N.A.- ului, dar înclin să cred că cineva care a fost consilier a păstrat în continuare legături cu D.N.A., cu cel căruia i-a fost consilier și, în orice caz, felul în care a fost avansată special (...) pentru a-și face datoria. A fost promovată cu câteva săptămâni înainte de formarea completului de judecată”, a susținut ADRIAN NĂSTASE.

De asemenea, întrebat dacă hotărârea ar putea fi un semnal pentru o eventuală suspendare a sa din viitoarea campanie electorală, domnul ADRIAN NĂSTASE a spus: „Vă rog să observați și cei doi ani de interzicere a unor drepturi care, de fapt, ar viza tocmai încercarea de a mă ține în afara vieții publice. ...”

În conținutul articolului scris de pentru site-ul „Lumea justiției” din 30.01.2012 sunt inserate afirmațiile domnului ADRIAN NĂSTASE făcute imediat după aflarea verdictului.

Astfel, domnul ADRIAN NĂSTASE a declarat, citat de agenția Hotnews, că unul dintre judecătorii din complet, , a făcut politica D.N.A. din cauza faptului că a fost consilier personal al lui , șeful D.N.A.. „Elementul esențial legat de expertizele dispuse de judecător au arătat că prejudiciul Inspectoratului de Stat în Construcții a fost Judecătorii și-au făcut datoria din punct de vedere politic!”

De asemenea, a mai precizat că „presiunile la adresa judecătorilor au fost imense, din partea celor care au orchestrat dosarul. Gândiți-vă că este în campanie electorală. Dacă s-ar fi dat achitare în această fază, probabil că ar fi avut anumite probleme. Bătălia a fost clară între D.N.A. și judecătorii de la ÎCCJ”.

Din verificările efectuate de Inspekția Judiciară, cu privire la afirmațiile domnului ADRIAN NĂSTASE au rezultat următoarele:

I. La data de 20 ianuarie 2009, pe rolul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost înregistrat sub nr. , dosarul având ca obiect infracțiuni de

corupție prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, în care domnul ADRIAN NĂSTASE avea calitatea procesuală de .

Dosarul a fost repartizat aleatoriu completului cu prim termen de judecată la data de 26 februarie 2009.

Prin sentința penală nr. pronunțată în dosarul de completul de judecată compus din domnii judecători , cu majoritate a dispus condamnarea la 2 ani închisoare și 2 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b), c) Cod penal, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 13 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu aplicarea art. 41 alin. (2) Cod penal.

II. Prin Hotărârea nr. 1142/18 noiembrie 2010, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a constatat îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru promovarea în funcția de judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție a mai multor magistrați, printre care și doamna judecător

Prin Hotărârea nr. 995/18 noiembrie 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin prisma criteriilor prevăzute în Anexa 3 la Ghidul privind selecția candidaților pentru funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea nr. 366/13 mai 2010 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărât promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală a doamnei judecător , judecător la Tribunalul București, detașată la Direcția Națională Anticorupție, începând cu data de 1 decembrie 2010.

Prin Hotărârea nr. 1167/25 noiembrie 2010, în raport cu scopul urmărit prin promovarea judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție, adică acela de a asigura funcționarea normală a instanței supreme, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât, ca urmare a promovării la Înalta Curte de Casație și Justiție, încetarea detașării în cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Parchetul de pe lângă

Înalta Curte de Casație și Justiție a doamnei judecător _____, începând cu data de 1 decembrie 2010.

Anterior datei de 1 decembrie 2010, doamna judecător _____ a îndeplinit funcția de judecător în cadrul Tribunalului București, funcție din care, prin Hotărârea nr. 612/10 septembrie 2009 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, s-a dispus detașarea doamnei judecător, în funcția de consilier al procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, pentru o perioadă de 3 ani, cu începere din data de 14 septembrie 2009. Perioada în care doamna judecător a fost detașată în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, respectiv 14 septembrie 2009 – 30 noiembrie 2010 a fost ulterioară efectuării urmăririi penale și trimiterii în judecată a inculpaților, prin rechizitoriul întocmit la 16 ianuarie 2009, în cauza ce face obiectul dosarului nr. _____.

Din enumerarea atribuțiilor stabilite pentru funcția de consilier al procurorului șef direcție, prevăzute de art. 17 din Regulamentul de ordine interioară al Direcției Naționale Anticorupție, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. _____

rezultă că acestea vizează, în principal, competențe în materia interpretării legii, excluzând atribuții de instrumentare a dosarelor și de aplicare concretă a legii în cazuri particulare, cu excepția situației prevăzute la pct. e) din Regulament, prerogativă care, în fapt nu a putut fi îndeplinită de către doamna judecător _____, având în vedere calitatea sa de judecător detașat la Direcția Națională Anticorupție.

Pe de altă parte, din analiza actelor din dosarul de urmărire penală în care a fost emis rechizitoriul în cauză, nu s-a constatat că procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție să fi dispus luarea unor măsuri procesuale ori să fi rezolvat alte cereri ale părților din dosar, pentru a se putea pune astfel în discuție intervenția consilierului procurorului șef direcție în soluționarea dosarului.

Potrivit art. 22 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, spre deosebire de celelalte secții, are competență de a judeca în primă instanță procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Potrivit art. 31 alin. (1) din același act normativ, completele de judecată se compun din 3 judecători ai acestei secții, ceea ce reprezintă o altă diferență față de regimul comun, în care completele de judecată în primă instanță se compun cu un singur judecător (art. 54 alin. 1 din aceeași lege).

La momentul în care doamna judecător _____ a fost promovată la Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală se confrunta cu un deficit de 7 posturi de judecător, pentru alți doi judecători fiind efectuate de către Consiliul Superior al Magistraturii propunerile pentru eliberarea din funcție, iar un alt judecător al secției era membru al Consiliului Superior al Magistraturii, fiind astfel suspendat, potrivit legii, din activitatea de judecător referitoare la prezența judecătorilor în completele de judecată.

Lipsa acută de personal și volumul mare de activitate au condus la includerea doamnei judecător în complete de judecată deja existente, prin înlocuirea titularilor, pentru motive obiective.

Astfel, prin programarea efectuată de președintele Secției penale, la data de 17 decembrie 2010, denumită „Programarea în ședința de judecată pe luna ianuarie 2011”, au fost constituite planificările pentru luna ianuarie 2011, în care doamna judecător

a fost desemnată ca titular și în completul _____ căruia îi fusese repartizat aleatoriu dosarul nr. _____, alături de alți judecători.

Activitatea de planificare a activității la nivelul Secției penale s-a efectuat de către președintele secției, în raport și în conformitate cu art. 32 din Regulament care prevede că: ”președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată și programează ședințele de judecată ale acestora”, activitate realizată în virtutea unei alte obligații, generale, de organizare a activității secției, prevăzută de asemenea de Regulament (art. 31 alin. 2 lit. a).

Lipsa acută de personal alături de alte situații obiective, cum ar fi pensionările unora dintre judecători, au generat la nivelul Secției penale a instanței supreme replanificări și implicit modificări în componența nominală a completelor.

Astfel, participarea doamnei judecător _____ la judecarea dosarului _____ s-a realizat conform dispozițiilor regulamentare, fiind inclusă în

componența completului urmare a pensionării unuia dintre membrii acestuia, respectiv a promovării într-o funcție de conducere a altuia.

III. La data de 17 ianuarie 2011, Consiliul Superior al Magistraturii s-a sesizat din oficiu cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, urmare a mai multor sesizări și memorii ale domnului ADRIAN NĂSTASE, vicepreședintele Camerei Deputaților, prin care reclama, în esență, modul de desemnare în completele de judecată a judecătorilor din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în special a doamnei judecător , menționând în plus faptul că, deși a formulat o cerere de recuzare, aceasta a fost respinsă, fără a fi ascultat.

Prin Hotărârea nr. 97 din data de 3 martie 2011, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, împotriva demersurilor domnului Adrian Năstase, vicepreședinte al Camerei Deputaților.

Pentru a se pronunța astfel, Plenul a reținut că doamna judecător nu a avut, în calitate de judecător detașat în funcția de consilier șef al procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, nicio legătură cu dosarele în care domnul Adrian Năstase are calitatea de verificările efectuate nerelevând nici una din cauzele legale de incompatibilitate în sarcina doamnei judecător.

Totodată, s-a reținut că procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție nu are din punct de vedere legal nicio atribuție în modul de organizare a instanței supreme, motiv pentru care nici nu avea cum să aibă competența de a planifica complete de judecată ori de a desemna judecătorii în completele de judecată.

Modul de compunere a completelor de judecată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a realizat de către președintele Secției penale, iar odată cu modificarea competențelor, planificarea a fost aprobată de către Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, în acord cu dispozițiile regulamentare.

În aceste condiții, s-a constatat că doamna judecător a intrat în compunerea completului , nu doar în respectiva cauză, ci în toate dosarele ce au fost sau vor fi repartizate aleatoriu acestui complet, indiferent de stadiul procesual (fond sau recurs).

Participarea doamnei judecător în dosarul nr. , în care domnul ADRIAN NĂSTASE avea calitatea de parte, s-a realizat conform

programărilor, iar completele de judecată au constatat că nu există nici un impediment legal ori regulamentar ca doamna judecător să nu participe la judecarea celor două cauze, fiind exclusă orice îndoială referitoare la imparțialitatea doamnei judecător, ceea ce impune ca hotărârile instanțelor de judecată să fie respectate.

Or, calitatea doamnei judecător , de consilier al procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, cu atribuțiile prevăzute de art. 17 din Regulamentul de ordine interioară al Direcției Naționale Anticorupție, cu excepția celei de la pct. e), a cărei exercitare este însă condiționată de deținerea prealabilă detașării, a funcției de procuror, nu constituie temei care să justifice în mod rezonabil temerea inculpaților că nu vor fi judecați de o instanță imparțială.

Potrivit art. 39 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, participarea judecătorilor la activitatea de judecată are loc conform programărilor.

Doamna judecător nu a avut, în calitatea de judecător detașat în funcția de consilier șef al procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, nicio legătură cu dosarele respective, or deținerea acestei funcții nu conduce implicit la incidența vreunui caz de incompatibilitate, cu atât mai mult cu cât legea nu a stabilit nici un caz de incompatibilitate între funcția de judecător și cea de fost consilier.

Așadar, dacă nu există o cauză de incompatibilitate prevăzută de lege, judecătorul are obligația legală de a participa la judecarea cauzelor în care a fost desemnat, refuzul nejustificat de a îndeplini o astfel de obligație constituind abatere disciplinară.

În urma verificărilor efectuate de Inspekția Judiciară a rezultat că domnul ADRIAN NĂSTASE a formulat cerere de recuzare a doamnei judecător de la soluționarea dosarului penal nr. , asupra căreia instanța s-a pronunțat definitiv, prin respingerea acesteia, constatând că nu există vreo împrejurare din care să rezulte că doamna judecător ar fi interesată, sub orice formă, în soluționarea cauzei.

Revenind la afirmațiile domnului ADRIAN NĂSTASE, preluate de mai multe publicații și posturi de televiziune, dincolo de unele declarații strict politice (asupra cărora nu se pot formula aprecieri, în baza obligației de rezervă a oricărui judecător) ori

aprecieri pur personale, ce, prin excelență, nu pot fi decât subiective, a susținut - în esență - că „judecătoria a acționat în favoarea și în numele D.N.A.”, că „decizia a fost luată în favoarea acuzării printr-un om care a fost trimis de la Înalta Curte prin promovarea ca judecător - judecătoria . Am avut dreptate atunci când am cerut recuzarea ei. Acum a confirmat că nu a putut fi atât de independentă.” precum și „Judecătorii și-au făcut datoria din punct de vedere politic!”.

De asemenea, domnul ADRIAN NĂSTASE a afirmat că doamna judecător a fost promovată cu câteva săptămâni înainte de formarea completului de judecată, cu scopul de a-i influența pe ceilalți membri ai completului de judecată, pentru a pronunța o hotărâre de condamnare a sa.

Toate aceste afirmații publice lasă să se înțeleagă faptul că ar exista implicarea altor autorități publice în promovarea judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție și în soluționarea dosarelor penale ale domnului ADRIAN NĂSTASE. Această implicare ar fi realizată de către , prin intermediul procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție care, la rândul său, a desemnat un fost consilier al său pentru a participa la judecarea cauzelor domnului ADRIAN NĂSTASE, judecător care la rândul lui a creat presiuni, ingerințe, imixtiuni asupra celorlalți membri ai completului de judecată și, toate acestea, pentru a pronunța o soluție de condamnare a sa.

Din verificările efectuate de Inspekția judiciară a reieșit că procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție nu are din punct de vedere legal nicio atribuție în derularea procedurii de selecție a judecătorilor candidați la funcția de judecător în cadrul instanței supreme, în modul de organizare a acesteia și nici de a participa în cadrul deliberativ al completelor de judecată, motiv pentru care nu avea cum să aibă competența de a hotărî promovarea judecătorilor la instanța supremă, de a planifica completele de judecată, de a desemna judecătorii în completele de judecată ale acestei instanțe și de a impune o anumită soluție în dosarul nr. .

IV. Afirmațiile domnului ADRIAN NĂSTASE referitoare la ingerința politicului în actul de justiție cu referire expresă la soluția pronunțată în cauză, precum și a unor aprecieri în legătură cu probitatea profesională a celor doi magistrați care au pronunțat soluția de condamnare, induc opiniei publice suspiciuni cu privire la independența și

imparțialitatea sistemului judiciar și afectează autoritatea și prestigiul justiției, aceasta cu atât mai mult cu cât se referă la judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

De asemenea, afirmațiile potrivit cărora judecătorii cauzei nu s-au bucurat de independența conferită de lege, în pronunțarea hotărârii de condamnare a ADRIAN NĂSTASE au avut drept consecință scăderea încrederii cetățenilor în sistemul judiciar și implicit a scăderii prestigiului magistraților, în această manieră fiindu-le afectată independența.

Or, acest gen de afirmații, exprimate public, în cadrul unor intervenții televizate, preluate și în mai multe publicații naționale sunt de natură a induce în rândul cetățenilor ideea unei complicități a autorității judecătorești cu puterea politică, dar și existența unei conivențe între judecători și procurori, cu consecința subminării independenței judecătorilor și procurorilor, dar și a sistemului judiciar în ansamblul său.

Ca garant al justiției, valoare fundamentală a statului de drept, acțiunea puterii judiciare are nevoie de încrederea cetățenilor, de aceea este necesară protejarea ei împotriva unor atacuri lipsite de fundament, mai ales că magistrații sunt ținuti de obligația de rezervă care împiedică să reacționeze într-o anumită situație.

În cauzele deduse judecării și în considerarea principiului independenței justiției, magistrații trebuie să decidă în mod liber, în acord cu legea, potrivit propriei conștiințe fără nici o restricție și fără a fi obiectul influențelor, incitărilor, presiunilor, amenințărilor, intervențiilor neobișnuite, directe sau indirecte, indiferent din partea cui ar veni sau pentru ce motiv.

Luările publice de poziție față de soluții pronunțate de instanțele de judecată, înainte de rămânerea lor definitivă, pun sub semnul întrebării inclusiv funcționarea normală și eficientă a sistemului judiciar în ansamblul său și creează o imagine precum și o percepție publică negativă asupra justiției, ceea ce se reflectă în mod direct în activitatea fiecărui judecător în parte și afectează autoritatea de care aceștia trebuie să se bucure în exercitarea funcției de judecător.

Potrivit Recomandării (2010) a Comitetului de Miniștri privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, statele membre sunt obligate să ia toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor. Sensul noțiunii de

„independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime.

Prin afirmațiile publice anterior menționate, domnul ADRIAN NĂSTASE a depășit limitele admisibile ale discursului public, astfel cum sunt protejate de dispozițiile art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale, care consacră libertatea de exprimare.

Aceasta deoarece, dreptul la liberă exprimare nu este absolut, fiind susceptibil de anumite restrângeri în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior celui de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora, activitatea justiției neputând fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept.

În aprecierea limitelor libertății de exprimare când se discută aspecte privind administrarea justiției, Curtea Europeană a arătat că „ ” a datelor unui proces, în așa fel încât publicul să dea înaintea pronunțării instanței competente a propriului verdict, riscă să conducă la pierderea respectului pentru tribunale și a încrederii necesare în activitatea acestora.

Ca garant al justiției, valoare fundamentală a statului de drept, acțiunea puterii judiciare are nevoie de încrederea cetățenilor, de aceea poate să apară necesară protejarea ei împotriva unor atacuri lipsite de fundament, mai ales că magistrații sunt ținuti de obligația de rezervă care-i împiedică să reacționeze într-o asemenea situație.

Pentru a-și îndeplini în mod corespunzător atribuțiile, magistrații au nevoie de încrederea opiniei publice și trebuie să se supună numai legii.

Întrucât, prin afirmațiile formulate de domnul ADRIAN NĂSTASE redată în mai multe publicații mass-media din data de 31.01.2012, referitor la soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în dosarul „Trofeul calității”, s-a adus atingere credibilității justiției, prin prezentarea publică a unor suspiciuni cu privire la

independența și imparțialitatea magistraților, atât sub aspect instituțional, ca sistem judiciar, cât și funcțional, la nivel individual, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în baza art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, urmează să admită cererea de apărare a independenței și imparțialității sistemului judiciar.

În conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Admiterea cererii de apărare a independenței și imparțialității sistemului judiciar în raport de declarațiile domnului ADRIAN NĂSTASE, redată în mai multe publicații mass-media din data de 31.01.2012, referitor la soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în dosarul „Trofeul calității”.

Art.2. Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare și Biroului de informare publică și relații cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Dată în București, la data de 17 mai 2012

Președinte,
Judecător Alina Nicoleta GHICA